

VITALI CIPILEAGA

PORTOCALELE VERZI

roman

//bestseller

Merge cu părul despletit pe străzile curate ale orașului Funchal, inspirând adânc aerul proaspăt și lemnos. În mână ține un coș de culoare albă, din care stau să provoace o avalanșă câteva portocale. Trei bărbați o urmează, ducând cu ei alte câteva lăzi pline. Le-a cules chiar ea o zi întreagă, din livada pe care au plantat-o părinții ei douăzeci și șapte de ani în urmă. Ajunge în mijlocul străzii pietonale și lasă cu atenție coșul pe asfaltul încă umed. Scoate din el primul fruct, o portocală coaptă, pe care o strivește latent în bolta fierbinte a palmei. O privește cu ochii ei verzi și umezi, urmărindu-i affluentii oranj prelingându-se accelerat pe braț. Este un ritual solemn de recunoștință adus naturii. De sub coaja fructului curge sângele neamului său și al unui armistiu de pace încheiat mai bine de două decenii în urmă. Începe să o decojească, apoi mușcă cu sete din ea și mustul dulce-acrișor al portocalei îi revigorează pupilele. Închide ochii, lăsându-se pradă acelei plăceri afrodisiace prin care creează o conexiune sacră cu trecutul, dar mai ales cu cea căreia îi datora totul până astăzi dar, mai ales, de acum încolo.

Deschide ochii abia când în jurul ei se aud râsete de copii. Își amintește pentru ce a venit. Ridică coșul de jos, ia câteva portocale în mână și se îndreaptă spre multime. Începe să împartă din fructe, zâmbind innocent și sincer celor din jur.

— Portocalele s-au copt. Portocalele s-au copt. Portocalele s-au copt.

Repetă întruna fraza cu un entuziasm ingenuu. Face semn și celorlalți bărbați să-i repete gestul, aşa încât în doar câteva minute întreaga stradă devine o livadă de oameni ce își purtau recunoscători portocalele în palme.

E o tradiție să împartă, în fiecare an de ziua ei, portocale. Însă de data aceasta e mai mult decât atât. Azi e prima zi dintr-o viață furată generației în urmă și returnată prin sacrificiul suprem adus pe altarul iertării. Azi Natura îi zâmbește și îi dă de înțeles că nu va încălca legământul făcut la nașterea ei. Portocalele s-au copt, iar viața continuă să curgă prin venele timpului mai potentă și mai dulce ca niciodată.

Își privește ceasul prinț la mâna stângă și tresare. Mai are ceva de făcut și nu este cazul să întârzie. Îi roagă pe bărbații de lângă ea să ducă treaba la bun sfârșit, apoi se întoarce și începe să meargă grăbită în sus, în direcția stației. Poartă doar o rochie roșie cu mâneci lungi, în plină iarnă, totuși nu are de ce să-și facă griji. Se află pe insula primăverii eterne,

Madeira, acolo unde soarele îți sărută privirea în fiecare zi, chiar și după o ploaie dementă, ca cea de acum două ore. Inspiră cu putere aerul matinal și candid și îl expiră sălbatec și înfierbântat. Pantele de 45 de grade o fac să transpire, dar nici gând să cedeze. E însetată de viață și gata să absoarbă freamătul fiecărei clipe pe care o culege din neant. Are poftă să descopere o groază de lucruri și să le pescuiască sensurile chiar din cele mai adânci ape. La un moment dat se descalță de pantofi și, cu ei în mână, mărește pasul. Autobuzul vechi ajunge obosit în stație, dansând a bătrânețe – afon și întârziat, pe muzica exigentă și pedantă a ceasului de bord. Evelyn știe că are un orar extrem de haotic, aşa că se bucură când ajunge exact la timp în dreptul acestuia. Plătește șoferului pentru bilet și se aşază pe ultimul scaun. Privește senină pe fereastră, căutând să cuprindă cu ochii oameni și imagini. Își surprinde privirea în reflecție și-și zâmbește plăcut stânjenită. E încântată să simtă vibrația orașului, un adevărat amfiteatru natural, cu munții înalți în loc de tribune și marea zbuciumată în loc de spectatori.

În douăzeci de minute ajunge în dreptul parcului Santa Catarina. Coboară grăbită și o ia în jos, spre Avenida do Mar. Deja e acolo, e sigură. Doar câteva minute, doar câteva clipe o despart de bulevard. Îl vede așteptând la umbra unui palmier și tresare. La ai săi aproape șaizeci de ani arată cu cel puțin zece

ani mai Tânăr. Îmbrăcat mereu elegant, solemn ca un monument viu al timpului, cu o expresie a feței mai tot timpul serioasă, doavadă a unei maturități cimentate, atrage încă multe doamne. Totuși, știe că bărbatul a rămas fidel unei singure femei, iar pretextele prin care a evitat dintotdeauna altele erau nu întâmplător contextele prin care se reîntâlnea cu ea. De exemplu, își găsise o pasiune în a picta peisajele incredibile ale Madeirei, pentru care între timp devenise și cunoscut în zonă.

Se apropie exact când bărbatul își întoarce privirea.

— Bună, draga mea Evelyn, exclamă fericit acesta.

— Bine te-am găsit, tată, răspunde ea, sărutându-l cu dragoste pe obrajii.

Cei doi își poartă pașii până la malul mării, pe lângă palmierii verzi și zecile de iahturi, povestindu-și tot ce s-a întâmplat în ultimul timp. Se văd o dată în an și de fiecare dată revederea e la fel de copleșitoare. Eldar o oprește din mersul inert, strângând-o de ambele mâini.

— Mergem?

Evelyn mișcă tăcută din cap.

Îi face semn să-l urmeze. Ies din zona aglomerată și în scurt timp ajung în fața unei mașini decapotabile, parcată pe marginea drumului. Pornesc spre ieșirea din oraș, lăsând în urmă celebrele case tradiționale

și cuminti, nuanțate în alb și roșu și acoperite cu paie, ca niște bunicuțe senine. Nu-și vorbesc, tăcerea e o reculegere necesară în reconstituirea traseului pe care s-a clădit momentul fericirii de azi.

Ajung de partea cealaltă a insulei, trecând prin câteva sate pitorești. Evelyn e dornică să le recunoască farmecul, chiar dacă le-a tranzitat de atâtea ori. Mașina se oprește câteva sute de metri lateral, pe iarba care crește abundant în zonă. Tac în continuare, sub liniștea construită mai bine de cincizeci de ani. Evelyn cunoaște prea bine destinația. Ajung în scurt timp în dreptul ei – o livadă mirifică de portocale, care acoperă cu pletele ei de foc orizontul. Soarele care se cățără în susul cerului printre crengile exotice ale copacilor, focul pe care acesta îl aprinde direct în miezul fructelor roșii, frunzele care saltă din comuniunea picăturilor de rouă, toate aceste detalii, vizibile doar pentru sufletul deschis frumosului, o fac pe Evelyn să tresără de placere. Nicăieri nu e ca acasă.

Puțin mai departe, la umbra livezii, își adăpostesc istoria două morminte. Tatăl și fiica se cuprind într-o îngenunchere sincronizată. Un val de blândețe le acoperă chipurile, iar odată cu el, binecuvântarea unei ploi de lacrimi hrănește generos țărâna.

— Această livadă nu s-a uscat până acum și nu se va usca niciodată, draga mea Evelyn, făcu bărbatul. Bunica și mama ta sunt gardienii nemuritori ai

— Simt cum livada mustește de viață, îi răspunse ea. Azi natura ne-a dat tuturor o nouă șansă. Iar mie în mod special.

Bărbatul îi ia mâinile și le acoperă cu mâinile lui.

— Douăzeci șișapte de ani în urmă am crezut că am pierdut-o, ofță Eldar, indicând spre mormântul din dreapta. Azi sunt mai sigur ca niciodată că ea tot timpul a fost alături. Un înger. Mama ta.

Evelyn scoate din buzunarul ascuns al rochiei o floare albă de lotus și o foaie împăturită cu delicatețe. În același timp, Eldar îndepărtează firele de praf de pe un tablou vechi, acoperit cu sticlă. E pictată aceeași floare de lotus, din mijlocul căreia apare o femeie, întoarsă cu spatele. Ambii aşază atent ofrandele aduse, luându-și timpul necesar pentru a le încrina printr-o rugăciune surdă al cărei ecou îl puteai descifra din tremurul nostalitic al frunzelor. Evelyn își ridică brațele și rupe din copacul din față ei o portocală. Îi desface coaja, bucată cu bucată, apoi o aşază alături de floarea de lotus. Din ochii ei curg lacrimi și odată cu ei curge fericirea.

— Mamă, uite, portocalele s-au copt pentru tine.

Departe-n largul mării apa e albastră ca albăstrelele și limpide cum e cristalul, dar e și foarte adâncă, atât de adâncă încât nicio ancoră nu poate ajunge până la fund; ar trebui să pui o mulțime de turnuri de biserică, unele peste altele, ca să ajungi de la fund până la luciuil apei.

Mica Sirenă, Hans Christian Andersen

Sunt o femeie-copil. Nu-mi dau seama exact când am reușit să trec prin metamorfoza vieții, descoperind pe corpul meu sănii care au crescut târziu și în sufletul meu suficiente frici, încât mă ascund sub plăpumă de fiecare dată când zăresc umbre prin cameră. La această vîrstă mă găsesc blocată între două vise, care nu-mi aparțin. Unul e să termin o facultate, cu orice preț. Tata mă tot forțează să fac ceva în acest sens, după două tentative eşuate, la Drept și Arte. Dreptul mi-a plăcut inițial, dar spre finele anului eram deja incapabilă să execut traseul casă-universitate. La Arte era diferit, chiar reușisem la un moment dat să mă îndrăgostesc de Renoir și Modigliani, dar mi-am interzis această plăcere în scurt timp. Reminiscențele trecutului își puseseră amprenta pe viața mea, într-o manieră irecuperabilă.

Celălalt vis îi aparține mamei, sau aşa cred eu că este.

Mă privesc în oglindă și îmi remarc fața puțin

negricioasă, cu o aluniță aruncată undeva sub buza de jos, nasul ascuțit și bărbia scurtă. Părul puțin ondulat, retezat neuniform în zona umerilor, completează portretul străinei de dincolo. Unicul detaliu fascinant în complexitatea mea fizică sunt ochii. Uneori sunt verzi, alteori se aprind ca doi cărbuni încinși. Defect din naștere. Imprevizibili și vicioși, mă ispitesc spre curiozități condamnabile și tot ei mă judecă cu răceala unui călău de dincolo de oglindă. Am deseori senzația că reflecția lor vrea să dispară, să se rupă de mine, să se dezică de acest corp deplorabil și să se asocieze altui chip. În ultimul timp îi evit, aşa cum evit și oglinda.

Mama îmi tot spune că sunt prea sensibilă. Încerc să nu o mai ascult, mi se pareizar să vorbesc cu o femeie pe care o știu doar din trei poze. Dar astă mă calmează, e unul din puținele momente care îmi dau siguranță. Am senzația că acea voce interioară căreia îi spun în gând „mama” îmi poate îmbrățișa fricile, durerile, complexele și le poate transforma în pace. De fiecare dată când o privesc în acele poze, mi se pare mult mai frumoasă decât mine, cu sufletul ei candid. Chiar e. Uneori încerc să o proiectez alături, încerc să-i ascult pașii, să o văd făcând ceva prin casă, orice. Dar proiecția se risipește înainte să prindă contur. Mi-e dor de ea, e un dor imens, născut din primele clipe în care am venit pe lume. Știu că a fost acolo, la primul meu strigăt. Simt că

mi-a urmărit primul pas, păsind atent lângă mine, exclamând și bătând din palme, făcând ceea ce este specific oricărei mame. Dar nu-mi amintesc nimic și doare. Uneori orgoliul doare chiar mai mult decât lipsa.

Știu cu siguranță unde nu m-aș înscrie niciodată. La medicină! De când a crescut numărul pastilelor pe care mi le pune în palmă Sofia, mâna dreaptă a iubitului meu tată, simt o detașare față de tot ce are conexitate cu acest domeniu. Nu înțeleg această grijă crescândă a tatălui meu, această posesiune nevrotică. De când ne-am mutat aici, în Suedia, posesiunea a trecut în obsesie. Vrea cu tot dinadinsul să știe tot ce fac: ce mănânc, ce beau, cum dorm, cât dorm. Într-o zi i-am destăinuit în plină euforie că am băut două energizante. Venisem de la una din puținele petreceri la care îmi făcusem și eu apariția și aveam chef să mă amuz. A fost o glumă, atât. El însă m-a umilit, m-a închis în cameră și m-a obligat să jur că nu voi mai repeta astă niciodată. Cel mai enervant e că nu vrea să-mi ofere o explicație credibilă acestor ieșiri nervoase. Mă minte cu fiecare ocazie. Ba că aş avea pneumonie, ba pielonefrită, bronșită, hepatită și lista poate continua. Când epuizează seria bolilor, se retrage, iar a doua zi revine cu un termen nou. De fiecare dată mă asigură că nu e nimic grav, dar că smintitul lui prieten Gabriel, care este medic, i-a recomandat să-mi facă tratament profilactic. Din

această cauză iau pastilele astea de rahat. Și cam tot din același motiv mă ține lângă el, lipită ca un magnet defect de un frigider învechit. Din cauza lui, chiar și când sunt bine, mă simt bolnavă.

La început au fost două, o pastilă de culoare verde închis, ca din mlaștină, și cealaltă – neagră ca tăciunele. Mi le-a adus exact a doua zi după ce împlinisem douăzeci de ani, în plină iarnă. Toamna făcusem o serie de analize, după ce toată vara mă simțisem atât de rău, încât fie vomitam, fie îmi pierdeam cunoștința o dată la câteva zile. Tata s-a panicat atât de mult, încât a alertat toți medicii buni din oraș.

Analizele au indicat că am o problemă de sănătate mai specială, un fel de insuficiență de aer, suplimentată de anxietate și dureri de cap, tipul acela de boală spirituală pe care toată lumea încearcă să o anihileze cu medicamente. Dar e mai ușor să privești spre exterior decât spre interior, mai ales pentru tata, care dintotdeauna se eschivase de la orice cunoaștere aprofundată în raport cu mine. Așa că atunci când mi-a întins acele pastile, nu m-a surprins cu nimic. Ba chiar am remarcat o ușoară eliberare în ochii lui. Le-aș fi putut refuza, dar le-am înghițit sfidător, cu privirea încinsă în ochii lui coborâți, cu gândul că o să-mi cresc disprețul până la cota la care omul de alături nu va mai exercita vreo autoritate morală asupra mea.

— Le vei lua câteva luni, mi-a explicat el. Am mare încredere că va fi bine.

— Ce se întâmplă? l-am întrebat. Nu cumva te bucură asta?

M-am mirat că, în loc să nege vehement această emoție, a tăcut afectat. Așa cum, de altfel, o făcea în cele mai dese cazuri.

După o lună de zile, s-au adunat încă două pastile și o injecție. Apoi deplasări la spital, o dată la câteva zile, pe la șase seara. Iar după mai bine de patru ani de regim atroce cu pastile și vizite regulate la medic, tata m-a anunțat într-o zi, sec, că ne mutăm.

— Din păcate, este cea mai potrivită decizie, mi-a explicat el.

Noua destinație mi-a picat exact ca un tub de pastile îndesat pe gât. Suedia, Malmö. Știam că e o țară nordică și că e frig de îngheată apele. De mai mult nici nu am avut nevoie ca să ripostez disperată. Aveam aproape douăzeci și cinci de ani, aveam tot dreptul să aleg să rămân în Madeira sau să plec oriunde în altă parte. Mă deruta și mai mult faptul că nu aveam o voință proprie prin care să rămân fidelă alegerilor personale, preferând să urăsc un alt om pentru o decizie impusă decât să mă impun eu în fața lui. Da, îmi era mai ușor să arunc vina asupra tatălui meu în condițiile în care eram prea lașă ca să-mi asum decizia de a rămâne pe cont propriu în Madeira. Concluzia la care ajunsesem